

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **A. A. K.,** zast. Mgr. Janem Lipavským, advokátem se sídlem Velké náměstí 135/19, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 9. 2018, čj. OAM-157/LE-LE05-LE05-2018, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 21. 3. 2019, čj. 60 Az 65/2018-96,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 21. 3. 2019, čj. 60 Az 65/2018-96, **se ruší** ve výrocích I a II.

II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 9. 2018, čj. OAM-157/LE-LE05-LE05-2018, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

IV. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Janu Lipavskému, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **4 114 Kč**, která mu bude proplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

[1] Žalobce podal dne 15. 8. 2018 žádost o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky. Žalobce nejdříve v žádosti tvrdil, že mu v Pákistánu hrozí nebezpečí, nemůže se vrátit k sobě domů a nemůže se uživit. Byl totiž obviněn a příbuzní jej

nepřijmou zpět. V pohovoru konaném dne 7. 9. 2018 opakovaně neodpověděl na dotaz, proč z Pákistánu vycestoval nelegálně. Namísto toho vypovídal, že v Pákistánu během voleb v roce 2015 spolupracoval s Pákistánskou muslimskou ligou. Během těchto voleb protistrana zabila jednoho kandidáta a žalobce byl svědkem této vraždy. Dále prohlásil, že z Pákistánu odjel, neboť proti němu bylo vzneseno falešné obvinění, že zbil nebo zabil svého spolužáka.

[2] Žalovaný konfrontoval žalobce s jeho tvrzeními zachycenými v policejním protokolu ze dne 13. 8. 2018 a v protokolu o poskytnutí údajů ze dne 29. 8. 2018. V prvním z protokolů totiž žalobce tvrdil, že se v Pákistánu bojí o život, protože tam byl křivě nařčen ze znásilnění nezletilé dívky. Ve druhém protokolu pak tvrdil, že byl svědkem vraždy kandidáta, kterého ve volbách podporoval, a protistrana mu pak vyhrožovala, aby nesvědčil. Pak zástupci protistrany žalobce napadli a poté, co na ně žalobcův otec podal trestní oznámení, mu znovu vyhrožovali a podali na něj trestní oznámení za znásilnění nezletilého synovce kandidáta protistrany. Žalobce poté ještě dodal, že ho protistrana obvinila ze zabití jejich kandidáta. Žalobce trval na tom, že v těchto svých tvrzeních nevidí rozpor. Podle žalovaného však žalobce neuváděl pravdivé a úplné informace potřebné pro zjištění stavu věci. Proto žalovaný dne 21. 9. 2018 řízení o žalobcově žádosti zastavil.

[3] Žalobce se proti zastavení řízení bránil podáním žaloby ke krajskému soudu. Rozpory ve výpovědi podle žalobce nebyly důvodem k zastavení řízení. Krajský soud v Plzni však žalobu zamítl. Dospěl totiž k závěru, že žalobce nevěrohodnými tvrzeními neposkytoval informace nezbytné pro zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Tím byla splněna podmínka pro zastavení řízení o jeho žádosti.

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Nesouhlasí s tím, že byly splněny podmínky pro zastavení řízení, neboť se dostavil jak k poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu, tak k pohovoru. Ustanovení o zastavení řízení nedopadá na situace, kdy žadatel o mezinárodní ochranu poskytuje informace, a to ani v případě, že by jím poskytované informace byly nepravdivé. To však není stěžovatelův případ. Jeho výpovědi si vzájemně neodporovaly, žalovaný jej ale při pohovoru stále přerušoval návodnými a úskočnými otázkami a nenechal stěžovatele dopovědět jeho příběh. Vypořádání námitek ze strany krajského soudu je nepřezkoumatelné, protože soud pouze převzal argumentaci žalovaného. Stěžovatel se rovněž domnívá, že tato věc přesahuje jeho vlastní zájmy, protože žalovaný i krajský soud při svém rozhodování zásadně pochybili, což mělo přímý vliv na stěžovatelovo hmotněprávní postavení.

[5] Žalovaný ve svém vyjádření konstatoval, že stěžovatel neodpovídal na kladené otázky a v průběhu řízení popsal pět různých azylových příběhů. Je zjevné, že stěžovatel nespolupracoval na zjištění skutečného stavu věci, protože k jeho objasnění neposkytoval těmito nevěrohodnými výpověďmi nezbytné informace.

[6] Ve věcech mezinárodní ochrany se NSS po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy

pokračování

stěžovatele (§ 104a s. ř. s.). Z usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, plyne, že tato podmínka je splněna,

> *1) pokud se kasační stížnost dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu,*
>
> *2) pokud se kasační stížnost týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně,*
>
> *3) pokud je zapotřebí učinit tzv. judikatorní odklon nebo*
>
> *4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (např. hrubé pochybení při výkladu hmotného či procesního práva).*

[7] Kasační stížnost je přijatelná, protože je splněn první a čtvrtý předpoklad přijatelnosti vyplývající z usnesení ve věci 1 Azs 13/2006. Kasační stížnost nastolila právní otázku, která dosud nebyla v judikatuře NSS řešena, a zároveň je NSS přesvědčen, že krajský soud pochybil při výkladu procesního práva.

[8] Na úvod NSS konstatuje, že nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu neshledal. Krajský soud se řádně vypořádal s žalobními námitkami a není pravda, že pouze mechanicky převzal argumentaci žalovaného. Ve svém odůvodnění vysvětlil, proč považuje průběh výslechu za standardní a postup žalovaného za zákonný. To, že se krajský soud ztotožnil s argumentací žalovaného, nelze označit za nepřezkoumatelnost. Pokud soud dospěl při svém posuzování ke stejnému závěru jako žalovaný, je přirozené, že tyto závěry bude provázet shodná argumentace. To však nutně neznamená, že žalovaný i krajský soud provedli samotné právní posouzení správně.

[9] NSS se proto zabýval stěžovatelovou námitkou, že žalovaný a krajský soud nesprávně posoudili splnění podmínek pro zastavení řízení o jeho žádosti. Podle § 25 písm. d) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, se řízení zastaví mj. tehdy, pokud *žadatel neposkytuje informace nezbytné pro zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti*. K této části ustanovení se NSS vyjádřil v rozsudku ze dne 26. 2. 2004, čj. 6 Azs 16/2003-58. Zabýval se však pouze situací, v níž žadatel o mezinárodní ochranu měnil informace ohledně své totožnosti, takže nebylo možné zjistit jeho skutečnou identitu. NSS situaci posoudil tak, že informace o žadatelově totožnosti jsou „*nezbytným předpokladem řádného a úplného zjištění toho, zda v jeho případě jsou splněny důvody udělení azylu, či nikoli*“. Pokud takové informace žadatel neposkytne, je splněna podmínka pro zastavení řízení o jeho žádosti o mezinárodní ochranu. NSS se však dosud nezabýval otázkou, zda je tato podmínka splněna také tehdy, pokud je žadatelova totožnost známa a pokud poskytuje k azylovým důvodům informace, které žalovaný považuje za nevěrohodné. V takovém případě je úkolem NSS, aby odpověděl na otázku, zda jsou v takovém případě splněny podmínky pro zastavení řízení o stěžovatelově žádosti.

[10] Situace, v níž žadatel při pohovoru neposkytuje jasné informace o své totožnosti, se zásadně liší od situace, v níž je žadatelova totožnost zřejmá, v níž nepanují pochybnosti o tom, čí žádost o mezinárodní ochranu je posuzována, a v níž navíc žadatel sděluje

žalovanému důvody, pro něž požádal o mezinárodní ochranu. V prvním případě žalovaný nemůže rozhodnout o žádosti o mezinárodní ochranu, jelikož na zjištění žadatelovy totožnosti závisí posuzování dalších skutečností důležitých pro udělení, či neudělení mezinárodní ochrany. V nyní řešené věci však žalovaný znal žadatelovu totožnost a byl seznámen i s jeho azylovým příběhem (byť různě měněným). Měl tedy k dispozici údaje, z nichž mohl při rozhodování o stěžovatelově žádosti vycházet a které mohl věcně posoudit, aby zjistil, zda stěžovatel splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany. Tento názor zastává také komentářová literatura, která pod *neposkytováním informací nutných pro zjištění stavu věci* rozumí právě zatajení totožnosti, tzn. nesdělení jména, příjmení, data narození, státní příslušnosti (srov. Molek, P. Komentář k § 25 písm. d) zákona o azylu. In: KOSAŘ, D., MOLEK, P. Zákon o azylu. Komentář. Praha: Walters Kluwer, 2010. 736 s.).

[11] O tom, že měl žalovaný od stěžovatele informace nezbytné k posouzení jeho žádosti, svědčí to, že stěžovatelova tvrzení z různých pohovorů mezi sebou porovnal, a v důsledku toho stěžovatelův azylový příběh označil za nevěrohodný. Tím v podstatě stěžovatelovy výpovědi hodnotil a věcně je posuzoval. Místo aby své závěry formuloval v meritorním rozhodnutí, však řízení o stěžovatelově žádosti zastavil. V důsledku nesprávného výkladu § 25 písm. d) zákona o azylu tak zasáhl do stěžovatelova práva na věcné projednání žádosti. Pokud žalovaný obsahově hodnotí výpovědi žadatele o mezinárodní ochranu a shledá je nevěrohodnými, nemůže to vést k zastavení řízení, nýbrž k vydání rozhodnutí o tom, že se žadateli mezinárodní ochrana neuděluje (tak jako to žalovaný učinil například v řízeních popsaných v usneseních ze dne 12. 3. 2009, čj. 7 Azs 93/2008-54, či ze dne 16. 5. 2019, čj. 9 Azs 414/2018-70).

[12] Krajský soud tedy pochybil při výkladu procesního práva, a proto NSS napadený rozsudek zrušil ve výrocích I a II podle § 110 odst. 1 s. ř. s. Nezrušil však výrok III, jímž byla ustanovenému zástupci přiznána odměna a náhrada hotových výdajů. Kdyby NSS tento výrok zrušil, musel by ustanovenému advokátovi opět přiznat takto zrušenou odměnu za úkony učiněné v řízení před krajským soudem. Takový postup soud považuje za neúčelný a přehnaně formalistický. Dále NSS zrušil podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, který v rozporu s ustanoveními zákona o azylu zastavil řízení o stěžovatelově žádosti, a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 78 odst. 3 a 4 s. ř. s.). V něm je žalovaný vázán právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

[13] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne NSS v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Stěžovatel měl ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. mu tedy přísluší právo na náhradu nákladů řízení. Ze soudních spisů však vyplývá, že stěžovateli nevznikly v řízení o kasační stížnosti ani v řízení o žalobě žádné důvodně vynaložené náklady. Věci mezinárodní ochrany jsou totiž od soudního poplatku osvobozeny [§ 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích] a hotové výdaje a odměnu ustanovenému advokátovi platí stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). NSS proto stěžovateli žádnou náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[14] NSS ustanovenému zástupci přiznal odměnu za zastupování (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Jde o odměnu za jeden úkon právní služby, a to za písemné podání soudu ve věci samé

(sepsání kasační stížnosti) ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif). Za jeden úkon právní služby náleží odměna ve výši 3 100 Kč podle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu. Dále zástupci náleží 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů za jeden úkon právní služby podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Zástupce je plátcem DPH, proto mu rovněž náleží náhrada ve výši 21 % z částky 3 400 Kč, tj. 714 Kč. Celkem odměna činí 4 114 Kč. Tato částka bude zástupci vyplacena z účtu NSS do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. října 2019

Ondřej Mrákota
předseda senátu